

ЕТИКИ И ПРИНЦИПИ НА
ПЕРМАКУЛТУРНИЯ ДИЗАЙН
ВЪВ ВКУСНАТА БИО-ГРАДИНКА

Принцип 11:
ИЗПОЛЗВАМ ПОТЕНЦИАЛА
НА ГЪНКИТЕ И ПЕРИФЕРИЯТА

Създавам, радвам се, споделям

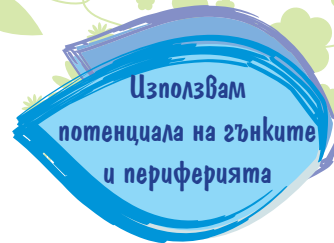
www.gradinka.zaedno.net

SWISS-BULGARIAN COOPERATION PROGRAMME
ШВЕЙЦАРСКО-БЪЛГАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

z@edno

Фондация ЗАЕДНО - общуване за подкрепа и развитие

ПРИНЦИП

ИЗПОЛЗВАМ ПОТЕНЦИАЛА НА ГЪНКИТЕ И ПЕРИФЕРИЯТА

Use edges and value the marginal

“Само когато стигнеш до периферията, можеш да надникнеш към обширния хоризонт отвъд.”

Алиса

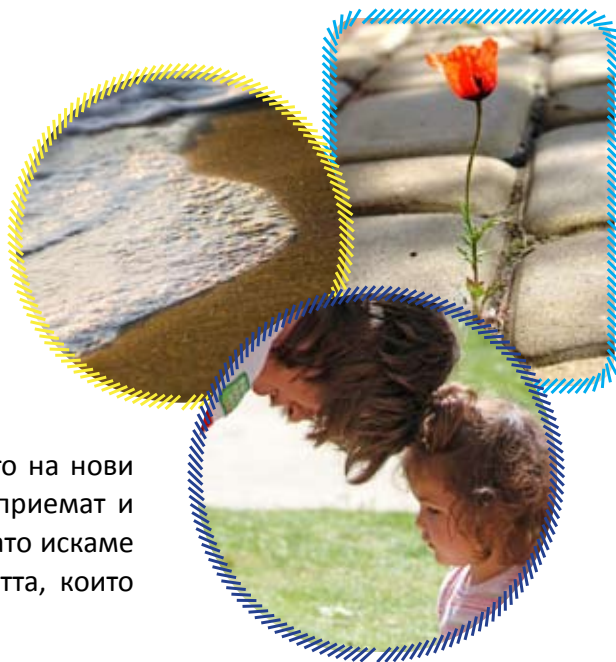
Мястото, където се срещат две различни повърхности, идеи, култури или характери - там се получава “ефекта на ъгъла”. Ефектът на ъгъла е самия рог на изобилието. Това е пространството, където една зона преминава в друга и именно зоната на среща съдържа в себе си много повече елементи, ресурси и потенциал, от простия сбор на всяка една от пресечните зони.

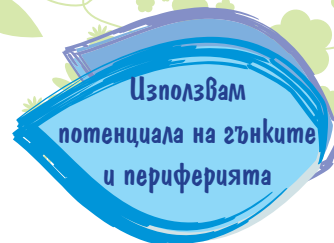
“Ектоновете са най-разнообразната и плородната зона в една система. Две системи се обединяват в трета в граничната зона помежду тях, като тази трета система е по-разнообразна от първите две, например покрайнините на езеро, гора, ливади”

Пермашип

Всеки от нас поне веднъж в живота си е затаявал дъх, за да се зарадва на красиво цвете, неочаквано поникнало в чупката на уличния бордюр – там, точно на ъгъла, където се срещат асфалта и бетонния бордюр. Там вятъра и дъжда са нанесли миниатюрни минерални частици, листа и семена пътували дълго с дъждовната вода. Заслонът, който те са намерили в гънката на срещата между асфалта и бюрдюра, е създал условия по естествен начин да се породи една нова жива система, която се самоподдържа.

Този принцип се прилага най-вече при създаването на нови структури (лехи) и места (езера), които искаме да приемат и отдават енергия за по-дълго време, а също така и когато искаме за развием нови възможности за групата и общността, които подкрепяме.

Идеи как да прилагаме този принцип в...

ГРАДИНКАТА

ГРИЖА ЗА ЗЕМЯТА

“В Пермакултурния дизайн винаги се стремим да увеличим пространството на граничната зона – например разместваме редовете на плодните дръвчета, нагъваме контурите на лехите, и правим повече извивки при бреговете на езерото - по този начин подпомагаме задържането на вода и хранителни вещества многократно.”

ЕКСПЕДИЦИЯ ДО ПЕРИФЕРИЯТА И ОБРАТНО

Истинско приключение е откривателската експедиция до периферията на терена (двора), в която любопитно изследваме какво расте и живее там, и също в пукнатините (ъглите и гънките) на асфалта, между плочките, между настилната и сградите... и разбира се – задаването на въпроса - защо се е получило така?

ЕЗЕРЦЕ ВЪВ ФОРМАТА НА МОРСКА ЗВЕЗДА

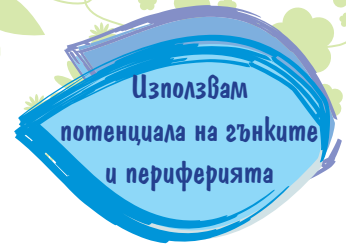
Ако планираме да направим езерце в градинката, то нека контурите му да бъдат със силно нагъната форма по краищата, подобно на морската звезда – ако го измерим, ще открием, че то има много по-голяма обиколка, отколкото езеро на същата площ, което има изцяло кръгли контури. Така увеличаваме дължината на граничната ивица и създаваме в по-голямо количество и мащаб благоприятните условия на граничната зона.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА ЗОНА ЗА ДИВИЯ ЖИВОТ

В периферията на двора оставяме една част от терена, в която ще живее естествената, заварена флора и фауна. Тя някой ден може да се окаже безценна с биоразнообразието си и да даде живот на много други видове с огромна стойност за опазването на живота на земята.

ХОТЕЛ ЗА ПОЛЕЗНИ НАСЕКОМИ

Градините ни стават все по-подредени и с все повече цветя. Много често забравяме онези малки пълзящи и бърмчащи приятелчета, които са толкова полезни за растенията. Пчели, пеперуди, калинки и други намират нов дом в хотелът за насекоми.

Полезните насекоми обичат да живеят и да отглеждат потомство на места, които са неподдържани и грозни за нас, но са прекрасен дом за тях. Така например една купчина стари загнили листа може да приюти много полезни насекоми, но сериозно ще развали вида на нашия двор. Хитро решение е да настаним всички полезни многокрачковци под един покрив, като им дадем възможност да се погрижат за цветята, тревата и дърветата в двора ни. Малката къщичка, от своя страна може да е допълнение в декорацията на двора, а и със сигурност ще е добър повод за разговор. "Добрите" насекоми не се нуждаят от много, за да помагат в поддържането на двора. Ако отделим малко място, много слънце и сушинка, калинките и много други ще се отблагодарят многократно. А ние с децата ще имаме шанс да опознаем част от тези създания, да видим чудото на техния тих и незабележим труд, да се научим да ги разпознаваме и пазим.

ЕТО И МАЛКО ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАСЕКОМИТЕ, КОИТО МОЖЕ ДА ПРИЮТИМ ВЪВ ВКУСНАТА ГРАДИКА:

***Калинките са едни от най-обичаните.** Те се хранят с листни въшки. Големи лакомници са, една калинка може да изяде до 8 пъти повече листни въшки от теглото си (край на пръскането срещу листни въшки). Добре защитени са, защото са токсични за другите насекоми, но не и за човека. Даже напротив, алкалоидите, които пазят калинката от изяждане, биха могли да лекуват силни инфекции, малария и туберкулоза.

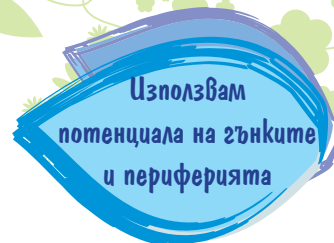

***Пчелите опрашват цветята** (бърмбарите също, но доста по-непрофесионално). Хранят се с нектар и полен от цветовете на различни растения. В световен мащаб изчезват заради пестицидите, заради замърсяването ... не е ясно точно защо, ясно е, че изчезват. Вярно е, че пчелите може да са опасни, но след като са уж依или, те умират. Това ги кара сериозно да се замислят, преди да използват жилата си.

Насекомите може да са вредители, но много често забравяме, че може да са полезни за нас и за природата. Ако се научим да ги познаваме и пазим, може някой ден да ни бъдат от полза и да ни станат симпатични.

ИЗТОЧНИК: ITABG'S BLOG

Идеи как да прилагаме този принцип в...

РАСТЯЩАТА КЛАСНА СТАЯ

ГРИЖА ЗА ХОРАТА

“Трябва да окуражаваме всеки да следва пътя си в живота. Понякога е по-добре просто да се отдръпнем и да му позволим да опита, вместо да налагаме своето мнение и “мъдрост”.”

Проф. Гюнтер Паули

ЪГЪЛЪТ И ПЕРИФЕРИЯТА - МАГИЧЕСКАТА ЗОНА НА СРЕЩАТА

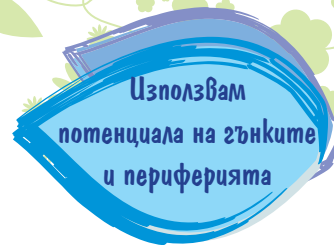
Незабравими са моментите, когато изберем да представим на децата идеята за СРЕЩАТА на различните неща. И заедно с тях дискутираме факта, че най-интересни неща се случват там, където се срещат различните повърхности, температури или дори хора. Там, на мястото на тази среща, винаги се случва нещо много специално, истински магическо, защото то създава ново измерение, което е много по-богато и интересно от отделните две неща. Тогава ние насочваме вниманието на децата към самия процес на среща, към комуникация, като към нещо изключително ценно, което осигурява среда за създаване на нови възможности, изобилие и животообогатяващо преживяване.

Уменията за позитивна, ненасилствена комуникация с емпатия, са изключително важен инструмент, за да може срещата с “другите” да се осъществи по един красив и животообогатяващ начин.

Изкуството, музиката, игрите, песните и танците на народите, солидарната трапеза, съвместната работа над обща любима кауза, са универсалния език, с който можем да преодолеем и най-високите бариери, които ни пречат да видим и почерпим от богатството на СРЕЩАТА между различните личности, култури, раси, етноси или общности.

СУГАТА МИТРА И НЕГОВИЯ ПРОЕКТ ЗА ИНТЕРАКТИВНО ОБУЧЕНИЕ НА НАЙ-БЕДНИТЕ ДЕЦАТА В ИНДИЯ

СПОДЕЛЯНЕ НА
ИЗОБИЛИЕТО

Идеи как да прилагаме този принцип в...

СОЛИДАРНАТА ОБЩНОСТ

ЕКСПЕДИЦИЯ ЗА АВТЕНТИЧНИ СЕМЕНА И МЪДРОСТ

Това е приключение, в което заедно с децата, учителите и семействата посещаваме някое красиво отдалечено село или махала, за да се запознаем с местните хора, да разгледаме как отглеждат градините си, как живеят, с какво се хранят, как се справят с предизвикателствата на живота, да научим от тях ценни забравени знания за градинарството и живота в хармония със себе си и с природата. Истинско СЪКРОВИЩЕ е, ако на прощаване, наред с благословията на местните хора, получим шепа семенца или коренчета от местни, автентични растения. За да бъде срещата обогатяваща за всички, хубаво е, ние също да донесем ценен дар на местните хора – това може да бъде както нещо полезно и практично, красив предмет направен с много любов, но също така и песен, танц, усмивка, благодарност, споделен личен опит.

Когато децата и възрастните започнат да гледат на процеса на среща с “различните” от нас хора и ситуации като на обогатяващ процес, това е началото на една култура, в която няма да има място за страх, омраза, расизъм и ксенофобия, защото всеки един ще вижда уникална възможност за развитие винаги, когато има възможност да стигне до своята “периферия” и да бъде обогатен от света, който среща там.

